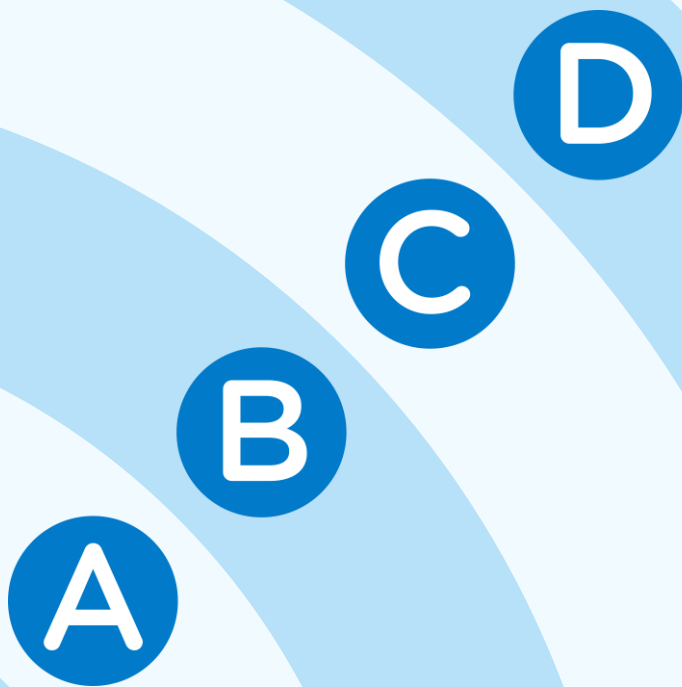

Uudet vyöhykkeet 2019

Vuosi vyöhykeuudistuksesta – millaisia vaikutuksia uudistuksella on ollut?

5.5.2020

HSL Helsingin seudun liikenne

Sisältö

- Taustaa ABCD-vyöhykkeistä
- Millaisia muutoksia ennustimme?
- Vyöhykeuudistuksen vaikutukset ihmisten liikkumiseen: koko HSL-alue
- Vyöhykeuudistuksen vaikutukset ihmisten liikkumiseen: kunta ja vyöhyke
- Lipunmyynnin kehitys
- Tuloksia HSL:n asiakkaille tehdystä vyöhykekyselystä
- Suosittelevuindeksi (NPS)
- Johtopäätökset

Liikkumisen uudet aakkoset.

Uudet vyöhykkeet astuivat voimaan 27.4.2019

HSL:n joukkoliikenteessä.

Uudistuksen lähtökohta:

- Kuntarajan ylittävät matkat edullisemmaksi
- Entistä enemmän matkan pituuteen perustuva hinnoittelu
- Selkeät lippujen nimet
- Laajennettavissa

Mikä kaikki muuttui?

- Matkustusalueet laajenivat
- Lyhyet kuntien väliset matkat halpenivat
- Kertalippujen vaihtoajat pitenivät
- Uusi, edullinen lisävyöhykelippu
- 70v täyttäneille -50 % arvolippu klo 9–14 alkavilla matkoilla
- Raitiovaunulippu poistui

Uudet HSL-vyöhykkeet

HRT:s nya zoner

Liput Biljetter				
A	B	C	D	
A	B	C	D	
A	B	C	D	
A	B	C	D	
A	B	C	D	
A	B	C	D	

Uudessa mallissa HSL-alue on jaettu vyöhykkeisiin A, B, C ja D, jotka piirtyvät noin 10 kilometrin levyisiksi kaariksi Helsingin keskustan ympärille.

Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen sijoittuvat vyöhykkeille A, B ja C, ja kehyskunnat vyöhykkeelle D.

Asukkaat vyöhykkeillä 1.1.2017

Kunta	A	B	C	D	Yhteensä
Espoo		158 266	111 543		269 809
Helsinki	260 178	356 109	2 284		618 571
Kauniainen		9 004	250		9 254
Vantaa		84 778	130 704	249	215 731
Kerava				34 932	34 932
Kirkkonummi				38 498	38 498
Sipoo			450	19 231	19 681
Siuntio				6 042	6 042
Tuusula			582	37 298	37 880
Yhteensä:	260 178	608 157	245 813	136 250	1 250 398

Lähes puolet
HSL-alueen
väestöstä asuu
B-vyöhykkeellä.

- A: 21 %
- B: 49 %
- C: 20 %
- D: 11 %

Miten lippujen hinnat muuttuivat?

- ABCD-vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelu laski lippujen hintoja laskennallisesti keskimäärin 1,3 %.
- Huomattavin muutos uudistuksessa oli se, että kahden vyöhykkeen AB/BC-kausilippu (30 vrk) on 44 % halvempi kuin entinen seutulippu.
  - Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeen ja Helsingin väliset matkat sekä Espoon ja Vantaan väliset matkat halpenivat huomattavasti.
  - Laajat matkustusalueet sekä lisävyöhykelippu tekivät matkustamisesta edullisempaa myös C:llä ja D:llä asuville.
- Merkittävin hinnan nousu tuli niille, jotka aiemmin olivat käyttäneet pääasiassa raitiovaunulippua.
- Pisimpien matkojen lippujen (ABC-, BCD-, CD- ja ABCD-lippujen) hintoja laskettiin 1.1.2020. Tämän raportin tarkastelut koskevat vuotta 2019, joten tämän hintamuutoksen vaikutuksia ei ole vielä tutkittu.

Olemme tutkineet

- Matkustajamäärien muutoksia
- Asukkaiden omia arvioita liikkumisen muutoksista
- Liityntäpysäköinnin muutoksia
- Ostokäyttäytymisen muutosta
- Myyntiä
- Mielenpitoja ja asenteita
- Asiakkaiden tyytyväisyyttä

Tässä raportissa käsitellään vyöhykeuudistuksen vaikutuksia, kun vyöhykkeet ovat olleet käytössä alle vuoden. Vaikutukset näkyvät useamman vuoden aikajänteellä, joten päätelmät uudistuksen vaikutuksista ovat alustavia.

Liikkumisen uudet aakkoset

HSL:n matkaliput uudistuvat 27.4.2019.
Hyödynnä laajat matkustusalueet ja
entistä pidemmät vaihtoajat.
hsl.fi/uudetvyohykkeet

Tässä raportissa esitetyt arviot vyöhykeuudistuksen vaikutuksista perustuvat seuraaviin aineistoihin (tiedonkeruun ajanjaksot taulukossa vaaleanpunaisella):

	2019												2020		
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis
Laskennat ja tilastot															
Matkustajatilastot (vertailu 2018 ja 2019)															
Liityntäpysäköinti (vertailu 2017 ja 2019)															
Myynti															
Kyselyt liikkumisvaikutuksista															
Liikkumistutkimus (LT19)															
BEST-tutkimus															
Mielipiteet ja tyytyväisyys															
Vyöhykekysely asiakkaille															
Asiakastyytyväisyystutkimus															
Suositteluindeksi NPS															

Vyöhykeuudistus 27.4.2019

Millaisia muutoksia ennustimme?

**Liikennemallin ennuste vyöhykehinnittelun
vaikutuksista liikkumiseen, helmikuu 2019**

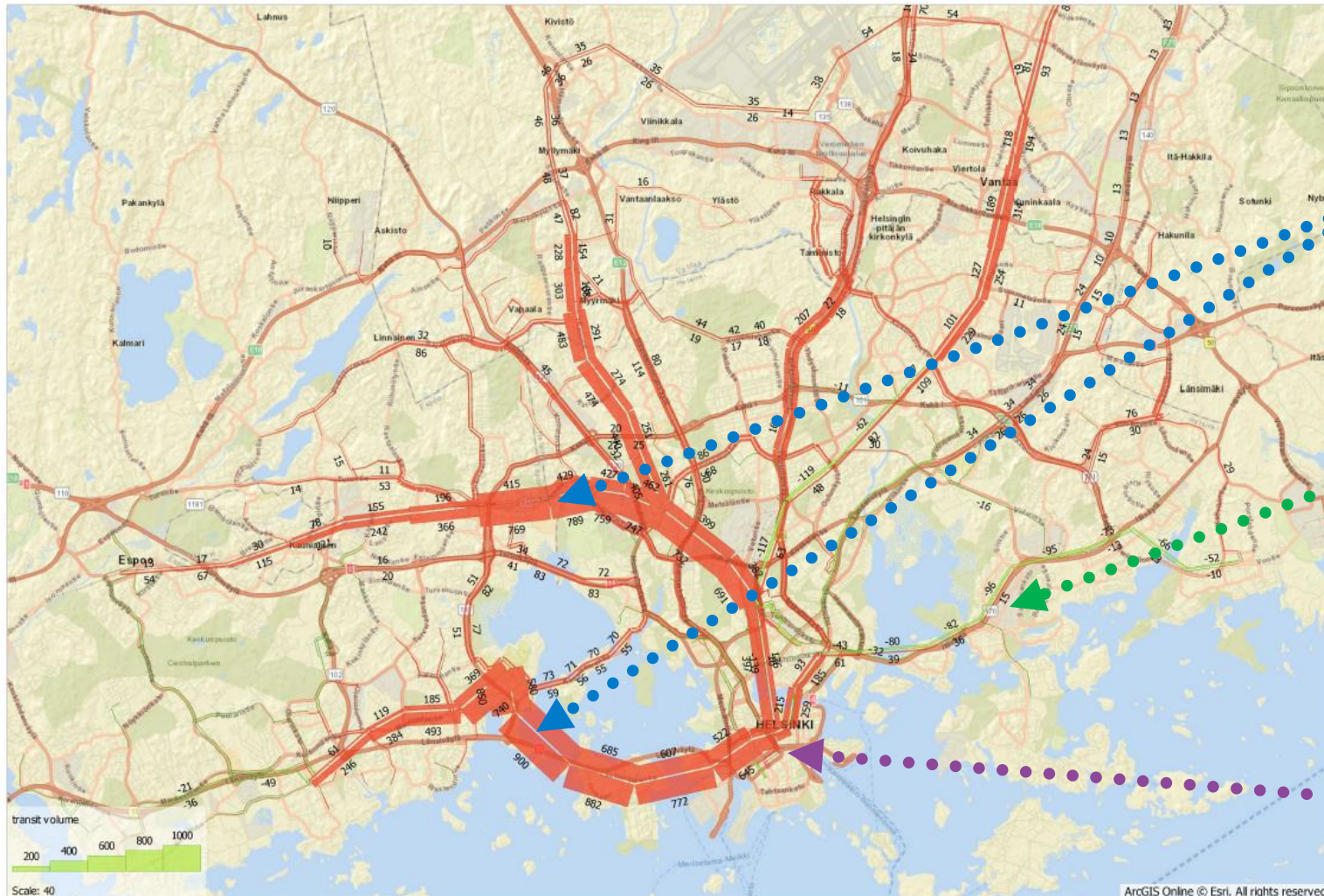
Liikenne-ennusteet

- Tarkastelut tehty Helmet 3.0 -ennustemallilla
- Pohjalla 2018 liikennejärjestelmä ja uusiin saatavilla oleva maankäyttö sekä vuoden 2016 hinnoittelu
- Vertailtu vyöhykehinnoittelua kuntarajoihin perustuvaan lippujärjestelmään (2016 hintataso) ja mallinnettu joukkoliikenteen ja henkilöautoliikenteen kysynnän muutosta
  - Punainen kuvaa kasvua
  - Vihreä kuvaa vähenemää
  - Viivan paksuus kuvaa muutoksen määrää
  - AHT kuvaa aamuhuipputunnin liikennettä
- **Tuloksena pitkän aikavälin vaikutus!**

Ennuste: Joukkoliikennematkat kasvavat

Joukkoliikenteen käyttö kasvaa erityisesti Rantaradalla ja Länsimetron osuudella, kun kuntarajaan perustuva hintaporras poistuu. Kasvu erityisen vahvaa Helsingin suuntaan.

Matkustajamäärät vähenevät aavistuksen itämetrolla, pääradalla ja Tuusulanväylän käytävässä Helsingin suuntaan, missä AB-lippu on nykyistä Helsingin sisäistä lippua kalliimpi. **Vaikutus kuitenkin hyvin pieni!**

Kantakaupungin lyhyitä matkoja siirtyy kävelyyn ja pyöräilyyn.

Vaikutustarkastelua (ennuste)

→ Matkamäärät koko tarkastelualueella:

- Joukkoliikennematkat kasvavat koko seudulla n. 1 %
- Automatkat vähenevät koko seudulla n. 0,5 %
- Joukkoliikennematkat lisääntyvät erityisesti Helsingin suuntaan
- Automatkat vähenevät erityisesti Helsingin suuntaan

→ Joukkoliikenteen suoritteet kasvavat:

- Matkustajakilometrien kasvu noin 5 %
- Matkoja siirtyy sisäisistä matkoista seutumatkoiksi, jolloin matkat myös pitenevät

Vyöhykeuudistuksen vaikutukset ihmisten liikkumiseen: koko HSL-alue

HSL:n joukkoliikenteen matkustajamäärät kasvoivat

→ HSL-alueen nousijamäärät olivat syys-marraskuussa 2019 **2,3 %** suurempia kuin vuoden 2018 syys-marraskuussa.

- Syys-marraskuu 2018: 106,0 miljoonaa nousua
- Syys-marraskuu 2019: 108,4 miljoonaa nousua

→ Nousijamäärät kasvoivat nopeammin kuin HSL-alueen väestö

- Väestönkasvu oli vuoden 2018 lopun ja vuoden 2019 lopun välillä 1,4 % (lähde: Tilastokeskuksen väestötilastot)

Eniten kasvua oli juna- ja metromatkustuksessa

→ HSL:n nousijamäärät, syys-marraskuu 2019/2018:

- Juna-asemien nousijamäärät **+9 %**

- Metroasemien nousijamäärät **+5 %**

- Bussien nousijamäärät **+2 %**

- Raitiovaunujen nousijamäärät **-9 %**

→ Raitiovaunumatkustuksen lasku johtuu raitiovaunujen poikkeusreiteistä Hämeentien remontin vuoksi, ei vyöhykeuudistuksesta (ks. seuraava dia)

Vyöhykkeet ja ratikat

	2019 Maalis-huhti*	2019 Touko-elo**	2019–2020 Syys-helmi***
Kaikki linjat	9 521 000	17 228 000	29 962 000
Muutos / edellinen vuosi	-14 %	-7 %	-6 %
4, 4T, 10 (Hämeentien remontilla ei vaikutusta)	2 641 000	4 891 000	8 590 000
Muutos / edellinen vuosi	-10 %	1 %	5 %
1, 6, 6T, 7, 8 (poikkeusreittejä Hämeentien remontin vuoksi)	3 777 000	6 467 000	11 541 000
Muutos / edellinen vuosi	-19 %	-12 %	-16 %

*) Maalis-huhtikuu: Hämeentien remontti ja ratikoiden poikkeusreitit, ei vyöhykeuudistusta

***) Touko-elokuu: Vyöhykkeet käytössä, tottuminen vyöhykkeisiin ja poikkeusreitteihin, kesäliikenne

****) Syys-helmikuu: Tilanne vakiintunut sekä vyöhykeuudistuksen että poikkeusreittien osalta

Vyöhykeuudistus ei vaikuttanut ratikoiden matkustajamäärään. Ratikoiden matkustajamäärien lasku johtuu Hämeentien remontista johtuvasta poikkeusliikenteestä. Mannerheimintien linjoilla 4, 4T ja 10, joihin remontti ei ole vaikuttanut, matkustajamäärät ovat jopa kasvaneet.

Myös asukkaat itse arvioivat lisänneensä junan ja metron käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi

→ HSL-alueen asukkaiden omat arviot siitä, miten he ovat muuttaneet eri joukkoliikennevälineiden käyttöä vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi (BEST):

- Juna: 12 % sanoo **lisänneensä** ja 7 % vähentäneensä
- Metro: 13 % sanoo **lisänneensä** ja 8 % vähentäneensä
- Bussi: 14 % sanoo lisänneensä ja 12 % vähentäneensä
- Raitiovaunu: 4 % sanoo lisänneensä ja 9 % **vähentäneensä**

Asukkaiden omien arvioiden perusteella vyöhykeuudistus on vaikuttanut lähinnä vapaa-ajan joukkoliikennematkoihin

→ Pääkaupunkiseudun asukkaiden arviot siitä, miten he ovat muuttaneet joukkoliikenteen käyttöään vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi (Liikkumistutkimus 2019):

A. työ- tai opiskelumatkoilla:

8 % sanoo lisänneensä ja 7 % vähentäneensä

B. vapaa-ajan matkoilla:

15 % sanoo **lisänneensä** ja 12 % vähentäneensä

Asukkaiden arvioiden perusteella uudistus on lisännyt kävelyä ja pyöräilyä, hieman myös autoilua

→ Kävelyn muutokset vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi:

- HSL-alueen asukkaista 15 % sanoo **lisänneensä** ja 2 % vähentäneensä (BEST)
- Pääkaupunkiseudun asukkaista 11 % sanoo **lisänneensä** ja 2 % vähentäneensä (LT19)

→ Pyöräilyn muutokset vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi:

- HSL-alueen asukkaista 10 % sanoo **lisänneensä** ja 2 % vähentäneensä (BEST)
- Pääkaupunkiseudun asukkaista 7 % sanoo **lisänneensä** ja 2 % vähentäneensä (LT19)

→ Henkilöauton käytön muutokset vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi:

- HSL-alueen asukkaista 11 % sanoo **lisänneensä** ja 7 % vähentäneensä (BEST)
- Pääkaupunkiseudun asukkaista 6 % sanoo **lisänneensä** ja 4 % vähentäneensä työ- tai opiskelumatkoilla (LT19)
- Pääkaupunkiseudun asukkaista 10 % sanoo **lisänneensä** ja 6 % vähentäneensä vapaa-ajan matkoilla (LT19)

Asukkaat arvioivat tekevänsä aikaisempaa enemmän joukkoliikennematkoja kuntarajan yli

- Noin neljännes asiakkaista ja asukkaista sanoo tehneensä vyöhykeuudistuksen vuoksi aikaisempaa enemmän joukkoliikennematkoja kuntarajojen yli. (BEST, LT19, Vyöhykekysely 01/2020)
  - Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeellä asuvista jopa noin kolmannes
- Matkat ovat kuitenkin enimmäkseen satunnaisia: vain muutama prosentti asukkaista ilmoittaa tekevänsä kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja säännöllisesti.
  - BEST: 6 %, LT19: 3 %
  - Yhdenmukaista sen kanssa, että uudistus on vaikuttanut joukkoliikenteen käyttöön pääasiassa vapaa-ajan matkoilla

Vyöhykeuudistuksella on ollut pientä vaikutusta ihmisten asuinpaikan valintaan

- 4 % pääkaupunkiseudun asukkaista sanoo, että uudistuksella on ollut vaikutusta asuinpaikan valintaan (LT19)
  - Espoon B-vyöhykkeellä asuvista jopa 9 % sanoo näin
- 2 % HSL-alueen asukkaista sanoo muuttaneensa liikkumisen kannalta edullisemmalle vyöhykkeelle, ja 5 % harkitsee muuttavansa (BEST)
  - Vaikutus näkyy eniten Espoon B-vyöhykkeellä, jonka asukkaista 7 % sanoo muuttaneensa edullisemmalle vyöhykkeelle
  - Espoon ja Vantaan C-vyöhykkeen asukkaista puolestaan noin 15 % harkitsee muuttamista edullisemmalle vyöhykkeelle

Liityntäpysäköinnin käyttö

- Liityntäpysäköintialueiden käyttöastelaskentojen perusteella liityntäpysäköinnin käyttöaste ei ole muuttunut HSL-alueen tasolla vuodesta 2017 vuoteen 2019
  - 2017: 78 %
  - 2019: 77 %
- Yksittäisillä liityntäpysäköintialueilla on kuitenkin selviä muutoksia
  - Esim. Martinlaakson asemalla käyttöaste kasvanut 34 %:sta 82 %:iin ja Tapanilan asemalla 54 %:sta 87 %:iin
- Monet seudun liityntäpysäköintialueet ovat täynnä, joten niiden käyttö ei ole voinut lisääntyä, vaikka vyöhykeuudistus olisikin lisännyt niiden houkuttelevuutta
  - Käyttöasteet 2017 ja 2019 esim. Puistolassa 98 % ja 101 %, Vantaankoskella 92 % ja 95 %

Vyöhykeuudistuksen vaikutukset ihmisten liikkumiseen: kunta ja vyöhyke

Joukkoliikenteen matkustajamäärien muutokset alueittain

*) Verrattu matkustajamääriä syys-marraskuussa 2018 ja 2019

**) Verrattu marraskuun 2018 ja 2019 arkipäivän matkustajamäärien keskiarvoja.

HSL-alue yhteensä

Matkustajamäärien muutos* **+2,3 %**

- Juna-asemat* **+9 %**
- Metroasemat* **+5 %**
- Bussit** **+1 %**
- Raitiovaunut* **-9 %**

Myynnin muutos samalla ajanjaksolla **+0,6 %** (100,1 M€ / 99,5 M€)

Vantaa C

- Juna-asemat* **+8 %**
- Bussit** **+1 %**

Espoo C

- Juna-asemat* **+/-0 %**
- Bussit** **+1 %**

Vantaa B

- Juna-asemat* **+13 %**
- Bussit** **+12 %**

D (5 kuntaa yhteensä)

- Juna-asemat* **+7 %**
- Bussit** **+26 %**

Kasvu johtuu pääasiassa Tuusulan ja Keravan linjastouudistuksista

Sipoo
Sibbo

Vantaa
Vanda

Helsinki B

- Juna-asemat* **+5 %**
- Metroasemat* **-2 %**
- Bussit** **-3 %**

Helsinki
Helsingfors

Helsinki A

- Juna-asemat* **+15 %**
- Metroasemat* **+7 %**
- Bussit** **+/-0 %**
- Raitiovaunut* **-9 %**

Lasku johtuu ratikoiden poikkeusreiteistä Hämeentien remontin vuoksi

Siuntio
Sjundeå

Kauniainen

Espoo B + Kauniainen

- Juna-asemat* **+15 %**
- Metroasemat* **+15 %**
- Bussit** **+4 %**

Kirkkonummi
Kyrkslätt

Joukkoliikenteen matkustajamäärien muutokset alueittain

Syys-marraskuu 2019/2018

- Matkustajamäärät kasvoivat suhteellisesti eniten Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeellä
  - Kasvua kaikissa joukkoliikennevälineissä. Espoo B:n juna- ja metroasemilla kasvua jopa +15 %, Vantaa B:n juna-asemilla +13 % ja busseissa +12 %.
- Helsingin A-vyöhykkeellä juna-asemien matkustajamäärät kasvoivat +15 % ja metroasemien +7 %. Bussien matkustajamäärissä ei muutosta, ratikoissa laskua.
  - A-vyöhykkeen juna- ja metroasemien kasvuun vaikuttaa myös muilla vyöhykkeillä (todennäköisesti erityisesti Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeillä) asuvien lisääntynyt joukkoliikenteen käyttö
  - Ratikkamatkustuksen väheneminen johtuu Hämeentien remontista (ks. edellä dia "Vyöhykkeet ja ratikat")
- Helsingin B-vyöhykkeellä juna-asemien matkustajamäärät kasvoivat (+5 %), mutta metron (-2 %) ja bussien (-3 %) vähenivät
- Espoon C-vyöhykkeellä matkustajamäärät eivät juuri muuttuneet (vaikka väestö kasvoi)
  - Ei kasvua edes juna-asemilla, joissa muualla on selvää kasvua. Espoon C-vyöhykkeen juna-asemilta on myös voitu siirtyä käyttämään B-vyöhykkeen asemia esim. liityntäpysäköintiä hyödyntämällä.
- Vantaan C-vyöhykkeellä juna-asemien matkustajamäärät kasvoivat (+8 %)
- D-vyöhykkeellä kasvua sekä junissa (+7 %) että busseissa (+26 %)
  - Bussien matkustajamäärien reipas kasvu johtuu pääasiassa Tuusulan ja Keravan linjastouudistuksista

Asukkaiden arviot, miten vyöhykkeiden käyttöönotto on vaikuttanut omaan joukkoliikenteen käyttöön

Lähteet: Liikkumistutkimus 2019 ja BEST-kysely

HSL-alue yhteensä

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla (LT19) +/-0
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla (LT19) +
- Metron käyttö (BEST) +
- Junan käyttö (BEST) +
- Bussin käyttö (BEST) +/-0
- Raitiovaunun käyttö (BEST) -

Vantaa C

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla -
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla +/-0
- Metron käyttö +/-0
- Junan käyttö +/-0
- Bussin käyttö -
- Raitiovaunun käyttö -

D (5 kuntaa yhteensä)

- Metron käyttö +/-0
- Junan käyttö +/-0
- Bussin käyttö -
- Raitiovaunun käyttö +/-0

Espoo C

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla -
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla -
- Metron käyttö -
- Junan käyttö -
- Bussin käyttö -
- Raitiovaunun käyttö -

Vantaa B

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla +
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla +
- Metron käyttö +
- Junan käyttö +
- Bussin käyttö +
- Raitiovaunun käyttö +

Helsinki B

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla +/-0
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla +/-0
- Metron käyttö +
- Junan käyttö +
- Bussin käyttö +
- Raitiovaunun käyttö -

Espoo B + Kauniainen

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla +
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla +
- Metron käyttö +
- Junan käyttö +
- Bussin käyttö +
- Raitiovaunun käyttö +/-0

Helsinki A

- Joukkoliikenteen käyttö työ- ja opiskelumatkoilla -
- Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla -
- Metron käyttö +
- Junan käyttö +/-0
- Bussin käyttö +/-0
- Raitiovaunun käyttö -

Asukkaiden arviot omasta joukkoliikenteen käytön muutoksesta vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi (LT19, BEST)

- Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeen asukkaat arvioivat johdonmukaisesti lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi
  - Kaikkien joukkoliikennevälineiden käytön arvioidaan lisääntyneen (lukuun ottamatta raitiovaunua, jonka käytön Espoon B-vyöhykkeen asukkaat arvioivat pysyneen ennallaan)
- Espoon C-vyöhykkeen asukkaat puolestaan arvioivat vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi
- Muilla alueilla arviot joukkoliikenteen käytön muutoksista vaihtelevat tutkimuksesta ja liikennevälineestä riippuen – mikä viitannee siihen, että vyöhykeuudistuksen vaikutukset eivät ole suuria
  - Helsingin A-vyöhykkeen asukkaat arvioivat Liikkumistutkimuksessa vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä. BEST-kyselyn mukaan raitiovaunun käyttö on vähentynyt.
  - Helsingin B-vyöhykkeellä vyöhykeuudistus ei Liikkumistutkimuksen mukaan ole vaikuttanut joukkoliikenteen käyttöön. BEST-kyselyn mukaan raitiovaunun käyttö on vähentynyt ja junan, metron ja bussin käyttö lisääntynyt.
  - Vantaan C-vyöhykkeellä joukkoliikenteen käytön arvioidaan vähentyneen työ- ja opiskelumatkoilla. Bussin ja ratikan käytön arvioidaan vähentyneen.
  - D-vyöhykkeellä vyöhykeuudistuksen arvioidaan vähentäneen bussin käyttöä.

Asukkaiden arviot, miten vyöhykkeiden käyttöönotto on vaikuttanut omaan auton käyttöön, pyöräilyyn ja kävelyyn

Lähteet:
Liikkumistutkimus 2019
ja BEST-kysely

 HSL-alue yhteensä

- Henkilöauton käyttö +
- Pyöräily +
- Kävely +

Vantaa C

- Henkilöauton käyttö +
- Pyöräily +
- Kävely +

D (5 kuntaa yhteensä)

- Henkilöauton käyttö +
- Pyöräily +/-0
- Kävely +/-0

Espoo C

- Henkilöauton käyttö +
- Pyöräily +
- Kävely +

Vantaa B

- Henkilöauton käyttö -
- Pyöräily +/-0
- Kävely +/-0

Helsinki B

- Henkilöauton käyttö +
- Pyöräily +
- Kävely +

Espoo B + Kauniainen

- Henkilöauton käyttö -
- Pyöräily +/-0
- Kävely +

Helsinki A

- Henkilöauton käyttö +
- Pyöräily +
- Kävely +

Asukkaiden arviot omasta auton käytön, pyöräilyn ja kävelyn muutoksesta vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi (LT19, BEST)

- Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeen asukkaat arvioivat vähentäneensä henkilöauton käyttöä. Muilla alueilla asuvat arvioivat lisänneensä auton käyttöä.
- Helsingiläiset ja C-vyöhykkeen asukkaat arvioivat lisänneensä autoilun lisäksi myös pyöräilyä ja kävelyä.
- Espoon B-vyöhykkeen asukkaat arvioivat lisänneensä kävelyä (todennäköisesti lisääntyneen joukkoliikenteen käytön vuoksi).
- Tarkempien vastausjakaumien perusteella Helsingin A-vyöhykkeen asukkaat arvioivat lisänneensä vyöhykeuudistuksen vuoksi erityisesti kävelyä ja pyöräilyä, ja vähäisemmässä määrin auton käyttöä.

**Alueiden
taustatiedot
ja asiakkaiden
tyytyväisyys**

HSL-alue yhteensä

Väkiluku 31.12.2019 (Tilastokeskus)	1 330 000
Joukkoliikenteen osuus matkoista (Liikkumistutkimus 2018)	24 %
HSL:n joukkoliikenteeseen tyytyväisiä asiakkaita (ASTY syksy 2019)	87 %
Suositteluindeksi NPS (maaliskuu 2020)	Hyvä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä asiakkaita (Vyöhykekysely 01/2020)	45 %

Tuusula
Tusby

D (5 kuntaa yhteensä)

Väkiluku	140 000
Joukkoliikenteen osuus	11 %
Tyytyväisiä asiakkaita	76 %
Suositteluindeksi NPS	Tyydyttävä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	50 %

Vantaa C

Väkiluku	140 000
Joukkoliikenteen osuus	20 %
Tyytyväisiä asiakkaita	83 %
Suositteluindeksi NPS	Tyydyttävä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	37 %

Sipoo
Sibbo

Vantaa

Vantaa B

Väkiluku	90 000
Joukkoliikenteen osuus	20 %
Tyytyväisiä asiakkaita	88 %
Suositteluindeksi NPS	Hyvä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	68 %

Espoo C

Väkiluku	120 000
Joukkoliikenteen osuus	16 %
Tyytyväisiä asiakkaita	80 %
Suositteluindeksi NPS	Heikko
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	30 %

Espoo
Esbo

Helsinki C

Väkiluku	1 900
Tyytyväisiä asiakkaita	77 %
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	6 %

Helsinki
Helsingfors

Espoo B + Kauniainen

Väkiluku	170 000
Joukkoliikenteen osuus	19 %
Tyytyväisiä asiakkaita	89 %
Suositteluindeksi NPS	Hyvä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	69 %

Siuntio
Sjundeå

Helsinki A

Väkiluku	270 000
Joukkoliikenteen osuus	32 %
Tyytyväisiä asiakkaita	91 %
Suositteluindeksi NPS	Hyvä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	34 %

Helsinki B

Väkiluku	370 000
Joukkoliikenteen osuus	30 %
Tyytyväisiä asiakkaita	89 %
Suositteluindeksi NPS	Hyvä
Vyöhykkeisiin tyytyväisiä	46 %

Kirkkonummi
Kyrkslätt

Asiakkaiden tyytyväisyys vyöhykkeisiin ja HSL:n joukkoliikenteeseen (ASTY, Vyöhykekysely 01/2020)

- HSL:n asiakkaat ovat kohtuullisen tyytyväisiä vyöhykeperusteiseen hinnoitteluun: 45 % asiakkaista on tyytyväisiä vyöhykkeisiin.
  - Vyöhykkeisiin tyytyväisimpiä ovat Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeellä asuvat asiakkaat: heistä lähes 70 % on tyytyväisiä. Myös Helsingin B-vyöhykkeellä ja D-vyöhykkeellä suhteellisen moni on tyytyväisiä vyöhykkeisiin (noin puolet).
  - Vähiten tyytyväisiä vyöhykkeisiin ollaan Helsingin C-vyöhykkeellä (6 % tyytyväisiä) ja Espoon C-vyöhykkeellä (30 % tyytyväisiä).
- Tyytyväisyys HSL:n joukkoliikenteeseen kokonaisuutena on korkealla tasolla: 87 % asiakkaista on tyytyväisiä ja suositteluindeksi on hyvällä tasolla.
  - HSL:n joukkoliikenteeseen ovat tyytyväisimpiä A- ja B-vyöhykkeillä asuvat asiakkaat (noin 90 % tyytyväisiä).
  - Kaikkein tyytyväisimpiä HSL:n joukkoliikenteeseen ovat A-vyöhykkeellä asuvat asiakkaat (91 % tyytyväisiä). A-vyöhykkeellä on HSL-alueen paras joukkoliikennetarjonta ja korkein joukkoliikenteen kulkutapaosuus.

Lipunmyynnin kehitys

Vyöhykeuudistuksen vaikutuksista lipputuloihin

- Lipputulojen muutos koko HSL-alueella 5–12/2019 vrt. vastaavaan ajankohtaan 5–12/2018 oli **+2,3%**.
- Vyöhykeuudistuksen lipputulokertymä melko kustannusneutraali

Kertalipuista on siirrytty enemmän kausilippuihin

Myynnin muutos 2018 vs. 2019

Kerta- ja arvoliput

EUR
%

-1 671 264
-1,3 %

Kausiliput

EUR
%

4 023 043
3,0 %

Vrk-liput yhteensä

EUR
%

4 344 317
56,9 %

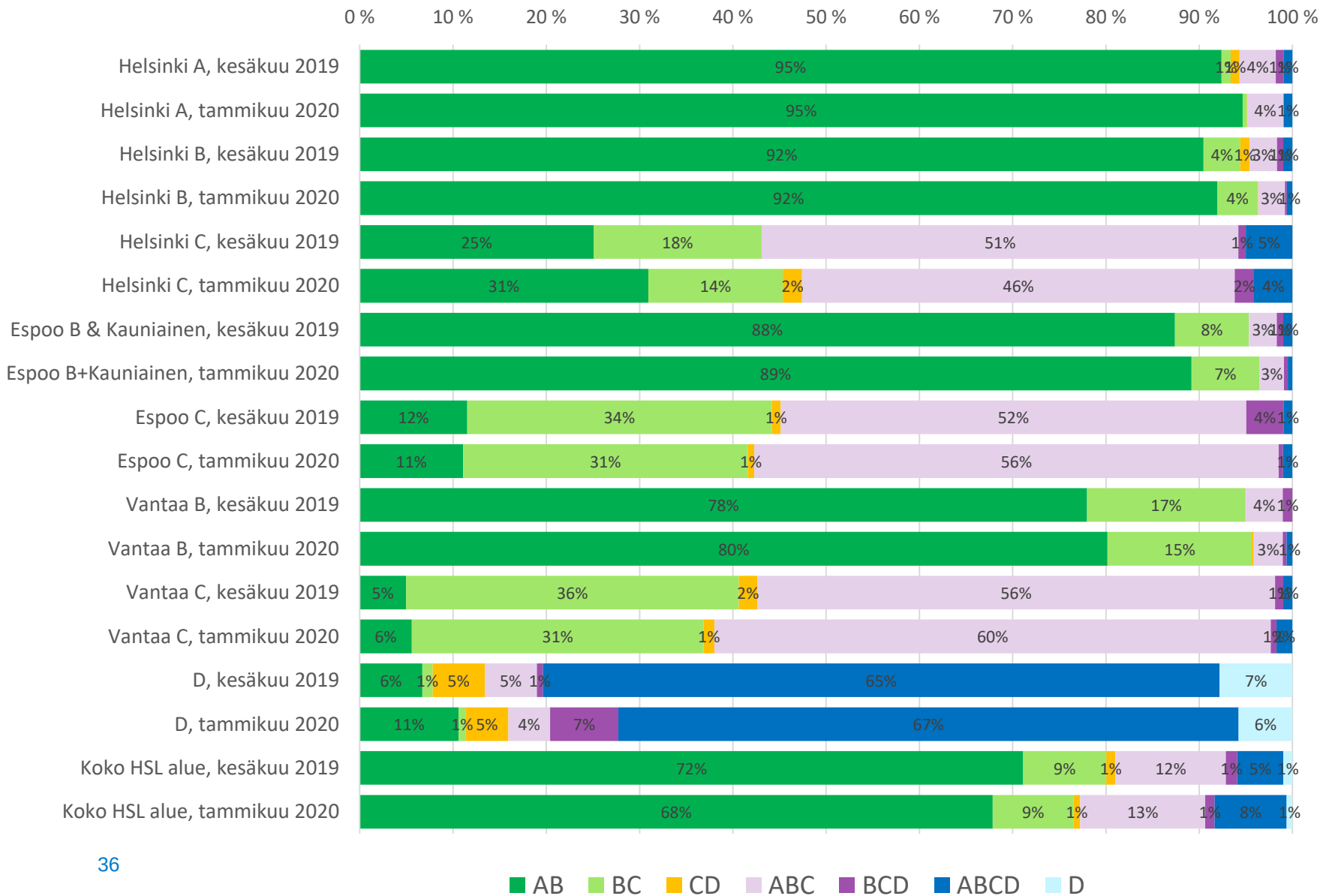
KAIKKI YHTEENSÄ

EUR
%

6 734 523
2,5 %

Mitä joukkoliikennelippua käytät pääasiallisesti?

Vyöhykekyselyt kesäkuu 2019 ja tammikuu 2020, vastausjakaumat asuinpaikan mukaan.

AB-lippu on selvästi käytetyin lippu A-vyöhykkeellä sekä B-vyöhykkeellä. C-vyöhykkeellä asuvien käytetyin lippu on ABC-lippu.

Helsingin C-vyöhykkeellä asuvista lähes kolmannes käyttää eniten AB-lippua. D-vyöhykkeellä asuvat käyttävät useimmiten ABCD-lippua.

AB- ja BCD-liput näyttäisivät yleistyneen hieman D-vyöhykkeellä kesäkuusta 2019 tammikuuhun 2020.

Ostodatan analyysi: keskeiset havainnot

Kesäkuu 2019, vyöhykekyselyn 06/2019 vastaukset yhdistettynä asiakkaan ostodataan

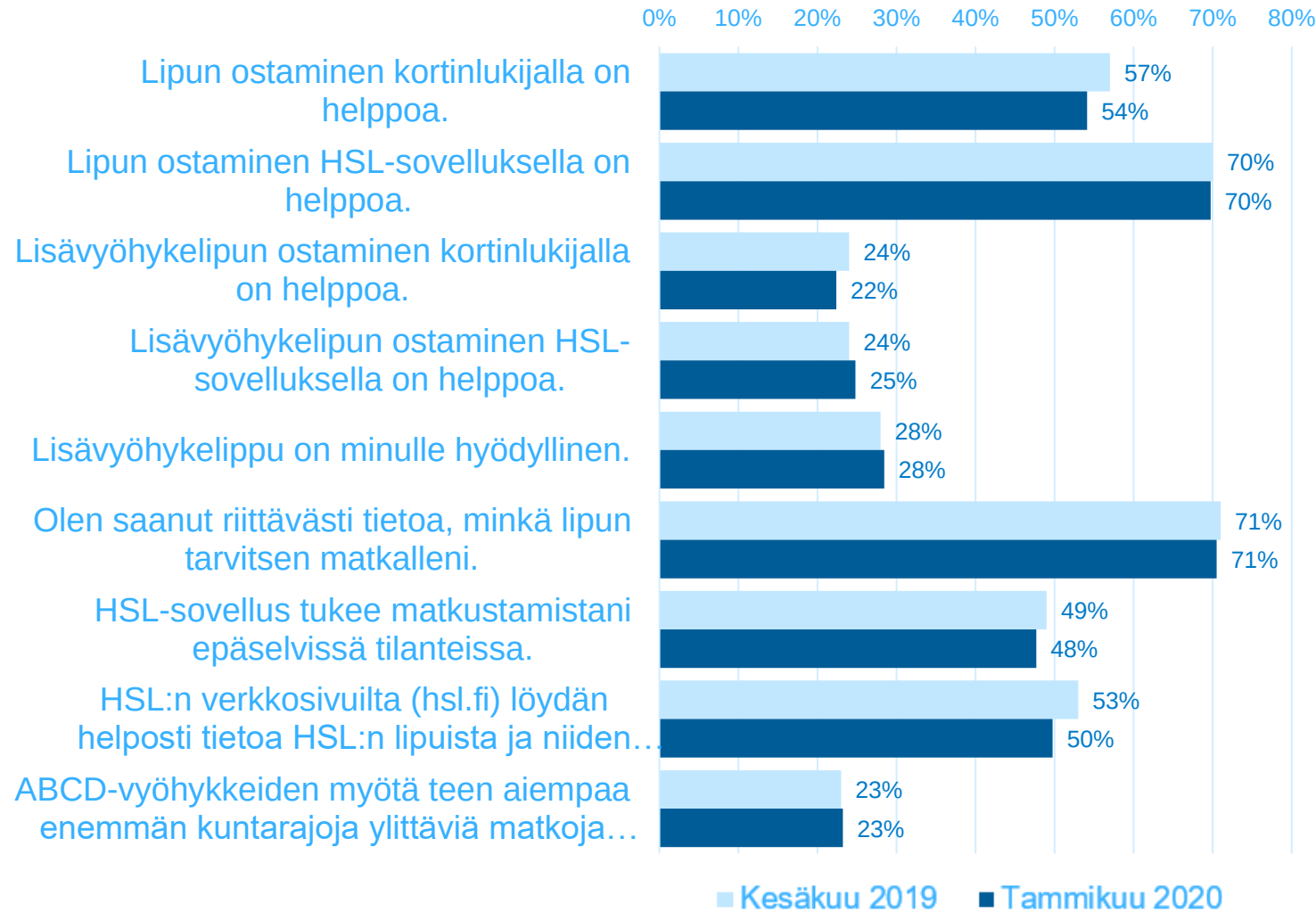

1. **Kausilippujen lipputulot ja ostettujen lippujen määrät ovat nousseet vyöhykeuudistuksen jälkeen (lipputulot +7 %, kappaleet +3 %)**
2. Kausilippujen **latauksien pituudet ovat nousseet** uudistuksen myötä (27 pv → 40 pv)
3. Selvästi suurin osa Helsingin sisäistä tai seutualueen kausilippuja ostaneista on siirtynyt ostamaan AB-kautta (Helsinki 63 %, seutu 40%)
4. Kausilippujen ostajien lukumäärä on kasvanut erityisesti Espoon ja Vantaan BC-vyöhykkeiden alueella
5. Kertalippujen lipputulot ovat nousseet (+6 %), mutta ostettujen lippujen määrä hieman laskenut (-2 %) vyöhykeuudistuksen jälkeen
6. Asiakkaat ovat alkaneet käyttää lisävyöhykelippua kohtalaisesti: **19 % kausilippuasiakkaista on ostanut vähintään yhden lisävyöhykelipun**
7. **Asiakkaat, jotka ovat kertoneet vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen myötä, ovat ostodatan mukaan käyttäneet aiempaa enemmän rahaa kertalippuihin ja vähemmän kausilippuostoihin**
8. Erityisesti paljon pyöräilevät käyttävät keskimäärin aiempaa enemmän rahaa kertalippuihin (+2,60 € kertalippuihin käytetyn summan mediaaniin)

Tuloksia HSL:n asiakkaille tehdystä vyöhykekyselystä

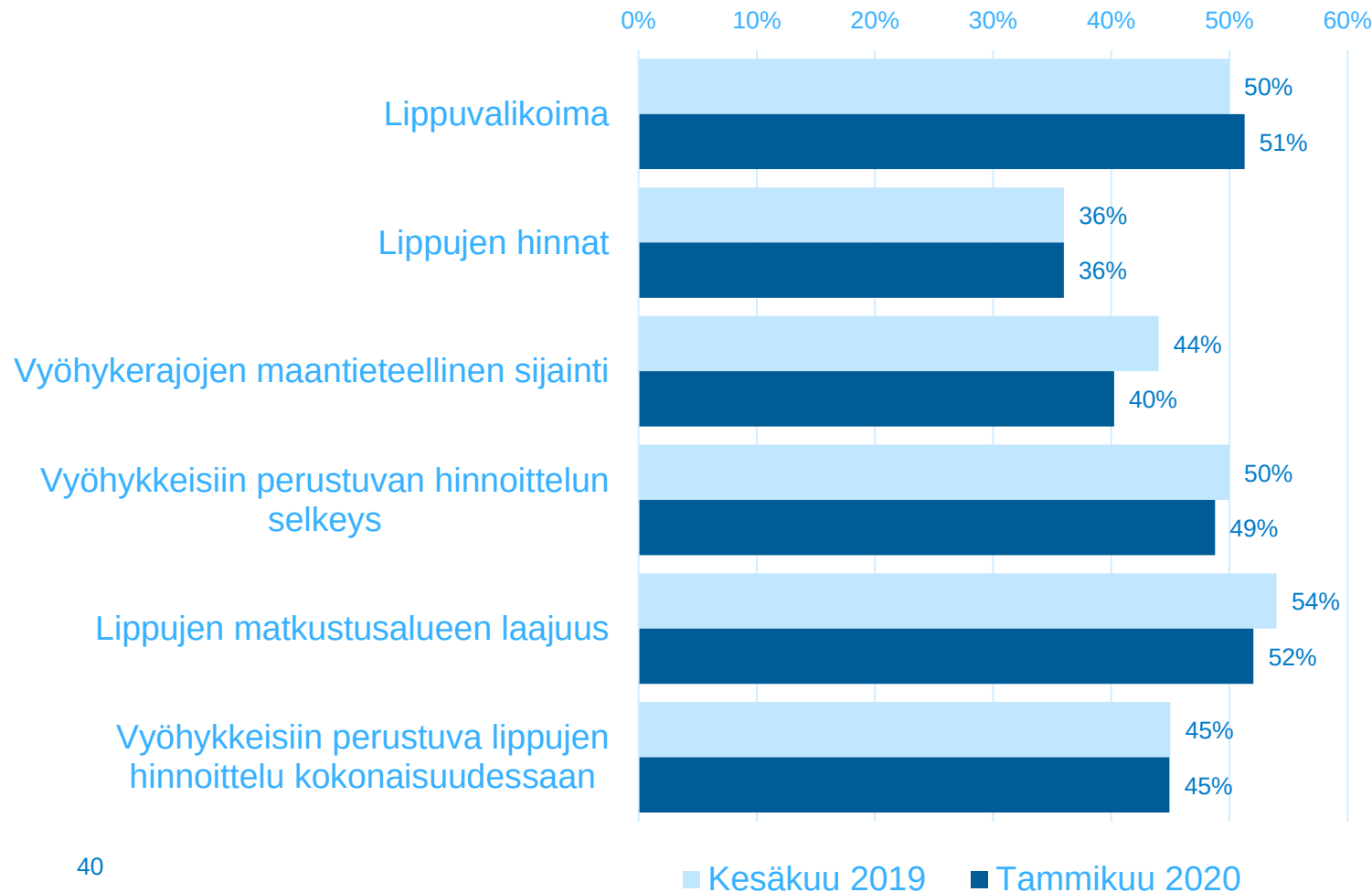
Asiakkaat kokevat saaneensa riittävästi tietoa vyöhykelipuista ja kokevat lipunostamisen helpoksi

Melko tai täysin samaa mieltä olevien vastaajien osuudet kesäkuun 2019 ja tammikuun 2020 Vyöhykekyselyssä.

Asiakkaiden mielipiteet ovat pysyneet lähes ennallaan.

Asiakkaat ovat tyytyväisimpiä lippujen matkustusalueen laajuuteen ja vähiten tyytyväisiä lippujen hintoihin

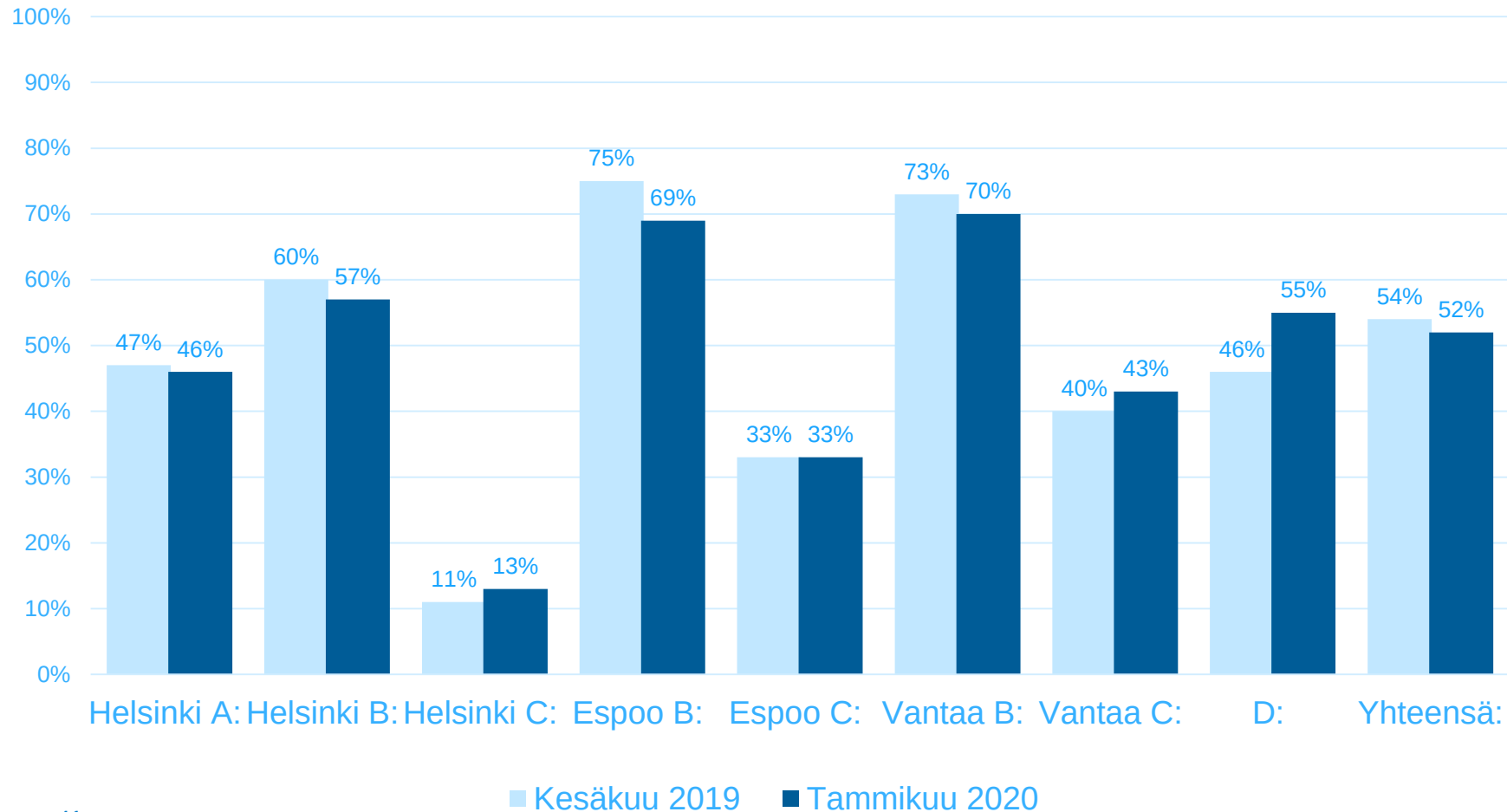
"Miten tyytyväinen tai tyytymätön olet seuraaviin vyöhykehinnoittelun ominaisuuksiin?" Erittäin tai melko tyytyväisten osuudet kesäkuussa 2019 ja tammikuussa 2020.

- Vastaajat ovat tyytyväisimpiä lippujen matkustusalueen laajuuteen: yli puolet vastaajista on tyytyväisiä (tammikuu 2020: 52 %).
- Lippuvalikoimaan ja hinnoittelun selkeyteen tyytyväisiä on puolet.
- Alle puolet (40 %) on tyytyväisiä vyöhykerajojen sijaintiin.
- Vähiten tyytyväisiä ollaan lippujen hintoihin, joihin tyytyväisiä on reilu kolmannes (36 %).
- Vyöhykehinnoitteluun kokonaisuudessaan on tyytyväisiä 45 % vastaajista.

Tyytyväisyys lippujen matkustusalueen laajuuteen asuinpaikan mukaan

Erittäin tai melko tyytyväisten osuudet

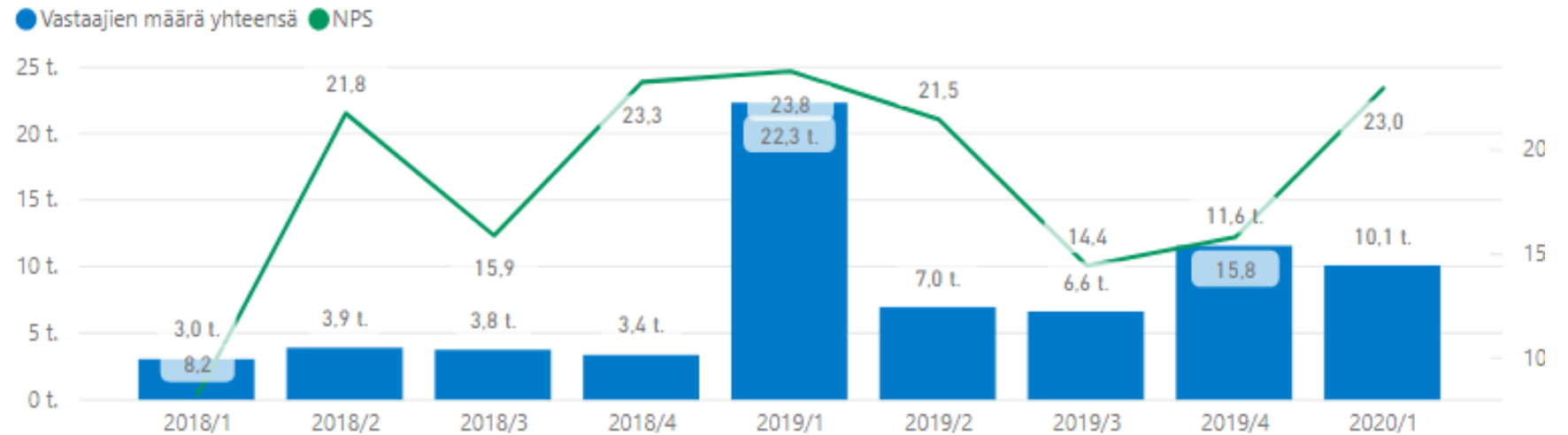
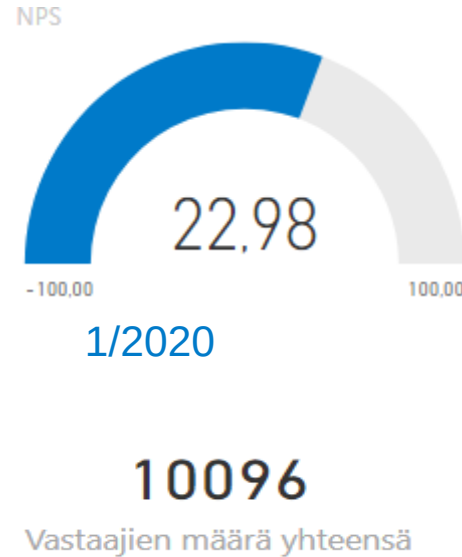

Matkustusalueen laajuuteen ovat tyytyväisimpiä B-vyöhykkeellä asuvat. Tyytymättömmimpiä ovat Helsingin ja Espoon C-vyöhykkeellä asuvat. Tyytyväisten osuus kasvoi kesäkuusta 2019 tammikuuhun 2020 D-vyöhykkeellä.

Suositteluindeksi (NPS)

Suositteluhalukkuus

Suositteluindeksi kertoo yleisen mielikuvan HSL:stä, ei vain vyöhykkeistä, mutta indikoi hyvin uudistuksen yleistä vaikutusta HSL-mielikuvaan.

→ Suositteluindeksiksi (Net Promoter Score) saatiin maaliskuussa 2020 **23**, mikä tarkoittaa hyvää tulosta

- Suositteluhalukkuutta mitattiin kysymyksellä: ”Kuinka todennäköistä on, että suosittelisit HSL:n palveluita ystävällesi tai kollegallesi”
- Vastaajat jaettu ryhmiin annetun vastauksen perusteella: 0-6 kriittinen, 7-8 neutraali, 9-10 suosittelija
- Suositteluindeksi on suosittelijoiden %-osuus vähennettynä kriittisten %-osuudella

→ Suositteluindeksi nousi edellisen mittauksen tuloksesta, joka oli 16

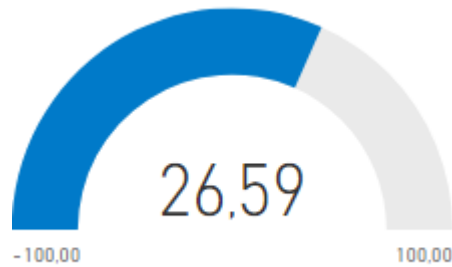
Taloustutkimuksen tulkintaohje:

- 40+ erinomainen
- 20-39 hyvä
- 0-19 tyydyttävä
- Alle 0 heikko tulos

Suositteluhalukkuus vyöhykkeittäin

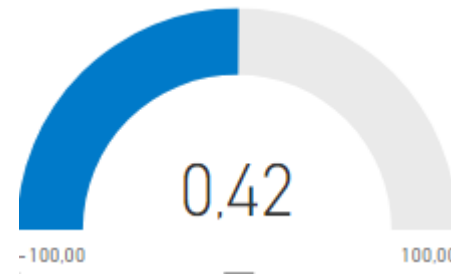
A-vyöhyke

2873

Vastaajien määrä yhteensä

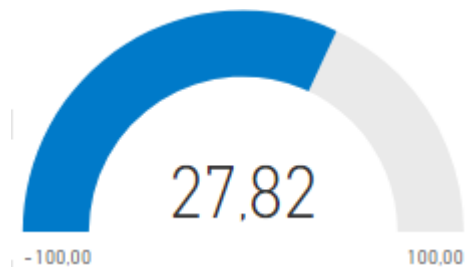
C-vyöhyke

1427

Vastaajien määrä yhteensä

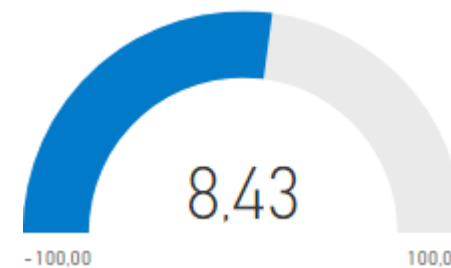
B-vyöhyke

4356

Vastaajien määrä yhteensä

D-vyöhyke

617

Vastaajien määrä yhteensä

Suositteluhalukkuus
on korkein A- ja B-
vyöhykkeellä

Suositteluhalukkuus vyöhykkeittäin

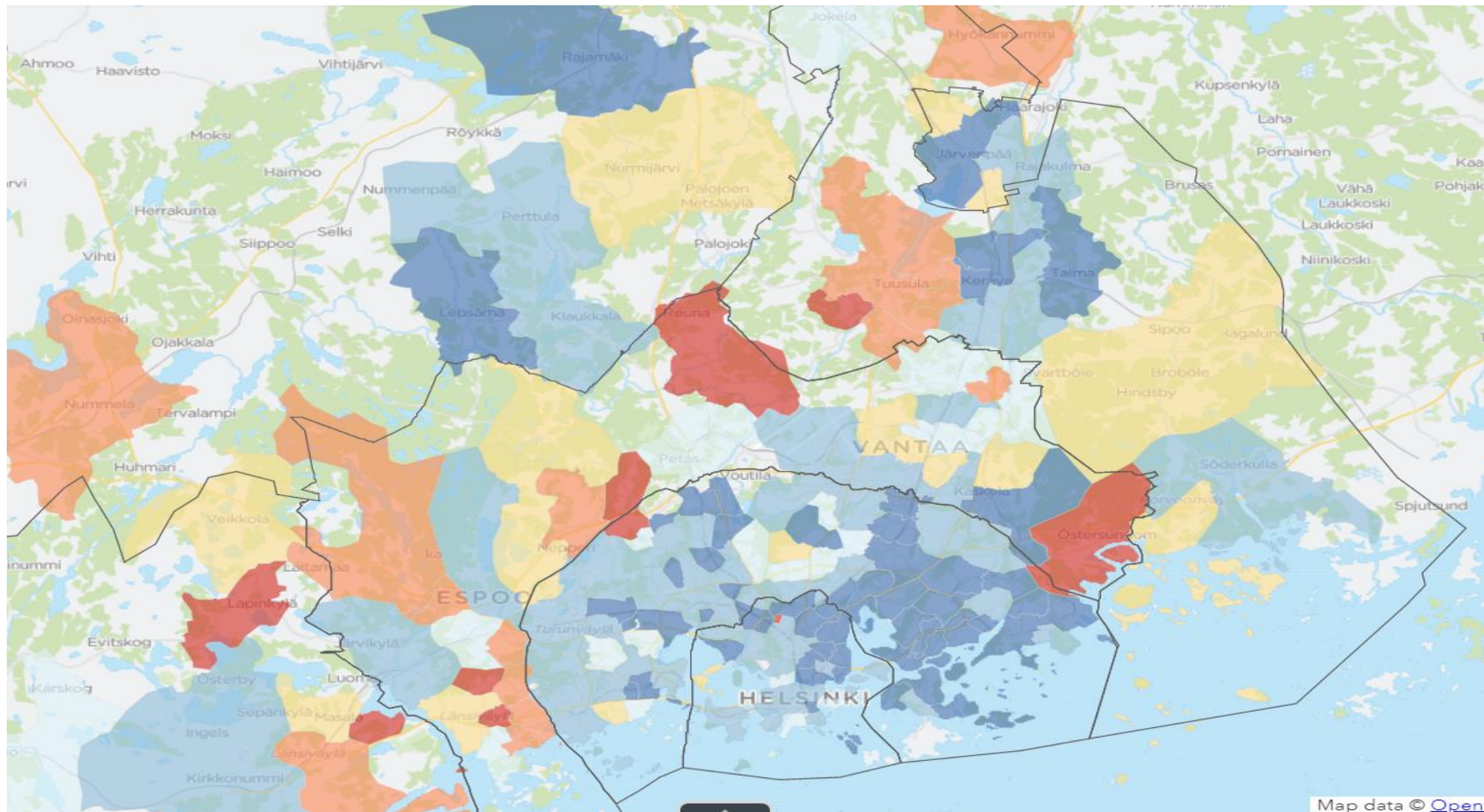

Kaupunki/ kunta	NPS-luku 2019/3 (syyskuu 2019)	Vastaajia 2019/3 (syyskuu 2019)	NPS-luku 2019/4 (joulukuu 2019)	Vastaajia 2019/4 (joulukuu 2019)	NPS-luku 2020/1 (maaliskuu 2020)	Vastaajia 2020/1 (maaliskuu 2020)
Helsinki A	16	1467	18	2973	27	2873
Helsinki B	24	1700	29	2941	30	2643
Helsinki C	-60	20	-54	13	-33	6
Espoo B & Kauniainen	16	837	16	1279	25	1198
Espoo C	-18	507	-17	930	-8	605
Vantaa B	17	337	28	533	24	515
Vantaa C	2	512	9	892	6	789
D	-7	412	-15	1104	6	486

Helsingin A- ja B-
vyöhykkeellä asuvat
ovat halukkaimpia
suosittelemaan

NPS-luku oli
maaliskuussa 2020
aikaisempaa parempi
lähes kaikilla alueilla

Suositteluhalukkuuden jakautuminen HSL-alueella

Siniset sävyt =
tydyttävä –
erinomainen tulos

Punaiset sävyt =
heikko tulos

Suositteluhalukkuus on korkeaa koko A- ja B-vyöhykkeellä.

Avaa interaktiivinen karta

Johtopäätökset

**Millaisia vaikutuksia
vyöhykeuudistuksella on ollut vuoden
2019 loppuun mennessä?**

Liikkumisen muutokset

- Joukkoliikenteen käyttö on kasvanut HSL-alueella vyöhykeuudistuksen myötä. Matkustajamäärät ovat kasvaneet väestönkasvua nopeammin.
  - Erityisesti Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeellä sekä lipunmyynti että joukkoliikenteen käyttö on kasvanut. Myös A-vyöhykkeen juna- ja metroasemilla joukkoliikenteen käyttö on kasvanut.
  - Raitiovaunumatkustuksen lasku johtuu raitiovaunujen poikkeusreiteistä Hämeentien remontin vuoksi. A-vyöhykkeen asukkaat ovat kokonaisuutena erittäin tyytyväisiä HSL:n joukkoliikenteeseen.
  - Espoon C-vyöhykkeellä liikkumisen muutokset ovat epäsuotuisimpia. ABC-, BCD-, CD- ja ABCD-lippujen hintoja laskettiin vuoden 2020 alussa, mikä on voinut parantaa tilannetta.
- Liikennemallin ennuste liikkumisen muutoksista näyttäisi pääpiirteissään toteutuvan
- HSL:n lipunmyynti on kasvanut enemmän kuin väestönkasvu. Kertalipuista on siirrytty enemmän kausilippuihin. HSL:n lipputulot ovat ylittäneet talousarvion, eivätkä vyöhykeuudistuksessa toteutetut hinnanalennukset vaikuttaneet huonontavasti tulokseen.
- Tyytyväisyys joukkoliikenteeseen on alle vuoden päästä uudistuksesta hyvällä tasolla. Kaikkein tyytyväisimpiä vyöhykehinnotteluun ovat B-vyöhykkeen asukkaat.

Linkit kyselytutkimusten raportteihin:

- BEST-kysely HSL-alueen asukkaille 2019 (Benchmarking in European Service of Public Transport) (n=1422)
  - https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/hslh_best_2019_0.pdf
- Liikkumistutkimus 2019 pääkaupunkiseudulla (n=2107)
  - https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/liikkumistutkimus_2019_vyohykkeiden_vaikutukset_liikkumiseen.pdf
- Kysely vyöhykkeistä HSL:n asiakkaille (kesäkuu 2019 n=58 297, tammikuu 2020 n=52 007)
  - Kesäkuu 2019: https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/vyohykekysely_kesa_2019_loppuraportti.pdf
  - Tammikuu 2020: https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/vyohykekysely_tammikuu_2020_loppuraportti.pdf
- NPS-kysely HSL:n asiakkaille (suositteluindeksi) (maaliskuu 2020 n=10 096)
  - Maaliskuu 2020: https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/nps-tulokset_maaliskuu2020_0.pdf
- Asiakastyytyväisyyskysely HSL:n joukkoliikennevälineissä syksyllä 2019 (n≈28 000)
  - https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/asty_syksy_2019_hslh_esitys_0.pdf